

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

**Finanční podpora lesního hospodářství
z národních zdrojů**

Bakalářská práce

Autor: Viktor Voborský

Vedoucí práce: Ing. Radek Rinn, Ph.D.

2023/2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: Finanční podpora lesního hospodářství z národních zdrojů vypracoval samostatně a citoval jsem všechny informační zdroje, které jsem v práci použil, a které jsem rovněž uvedl na konci práce v seznamu použitých informačních zdrojů.

Jsem si vědom, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, především ustanovení § 35 odst. 3 tohoto zákona, tj. o užití tohoto díla.

Jsem si vědom, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to i bez ohledu na výsledek její obhajoby.

Svým podpisem rovněž prohlašuji, že elektronická verze práce je totožná s verzí tištěnou a že s údaji uvedenými v práci bylo nakládáno v souvislosti s GDPR.

V Praze dne 5.4. 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Radkovi Rinnovi, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat panu Janu Baborovi, Josefu Turkovi, Ing. Miroslavu Šedivému, Radku Babickému, Ing. Jaroslavu Kutnerovi a Josefu Krejčímu za poskytnuté rozhovory.

Finanční podpora lesního hospodářství z národních zdrojů

Abstrakt

Tématem této bakalářské práce je Finanční podpora lesního hospodářství z národních zdrojů. Práce se dělí na dvě části.

První část (teoretická) je zaměřena na představení možností finančních podpor v České republice, které plynou do lesnického sektoru za období 2020 – 2022.

Druhá část práce (praktická) je věnována oslovení mnou zvolených žadatelů o prostředky a na základě řízeného rozhovoru bude vyhodnocena jejich zpětná vazba na vybrané způsoby státní podpory.

Očekávané přínosy:

Práce poskytne čtenářům porozumění ohledně finanční podpory v lesnickém sektoru České republiky. Dále by se mohlo jednat o praktické využití práce, protože zahrnuje oslovení žadatelů a jejich názory na prostředky směřující do lesnictví.

Klíčová slova: finanční podpora, finanční příspěvky, lesnická ekonomika, dotace, lesnický sektor

Financial Support of Forestry Sector from national sources in the Czech Republic

Abstract

The topic of this bachelor thesis is Financial support for forestry from national sources. The thesis will be divided into two parts.

The first part (theoretical) is aimed at presenting the possibilities of financial support in the Czech Republic, which flows to the forestry sector for the period 2020 - 2022.

The second part (practical) is aimed at reaching my selected applicants for funds and based on a guided interview their feedback on these support instruments will be evaluated.

Expected benefits:

The paper will provide readers with an understanding of financial support in the forestry sector of the Czech Republic. Furthermore, the work could be of practical use as it includes reaching out to applicants and their views on the funds directed to the forestry sector.

Keywords: financial support, financial contributions, forest economy, subsidies, forestry sector

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Viktor Voborský

Lesnictví

Ekonomika a řízení lesního hospodářství

Název práce

Finanční podpora lesního hospodářství z národních zdrojů

Název anglicky

Financial Support of Forestry Sector from national sources in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce bude na základě analýzy strategických dokumentů zhodnotit možnosti financování lesnického sektoru v České republice z národních zdrojů.

Metodika

V práci budou představeny možnosti finančních podpor v České republice, které plynou do lesnického sektoru. V práci budou představeny nástroje využívané v letech 2020 – 2022.

Zároveň dojde k oslovení vybraných žadatelů o prostředky a na základě řízeného rozhovoru bude vyhodnocena jejich zpětná vazba na tyto nástroje podpory.

Harmonogram práce:

duben – srpen 2023: Literární rešerše,

září – listopad 2023: příprava přehledu finančních prostředků plynoucích do lesnictví v ČR, výběr vhodných žadatelů k oslovení,

prosinec 2023 – únor 2024: oslovení vybraných žadatelů,

březen 2024: analýza výsledků,

duben 2024: předložení kompletně zpracované BP.

Doporučený rozsah práce

minimálně 40 normostran

Klíčová slova

finanční podpora, finanční příspěvky, lesnická ekonomika, dotace, lesnický sektor

Doporučené zdroje informací

- JARSKÝ, V. Alternativní možnosti financování lesnického sektoru – výsledky analýzy mezi akademickými pracovníky. Zprávy lesnického výzkumu, 2017, 62. (2): 127-134.
- Jarský, V., Sarvašová, Z., Dobšínská, Z., Ventrubová, K. and Sarvaš, M., 2014. Public support for forestry from EU funds – Cases of Czech Republic and Slovak Republic. Journal of Forest Economics: 20 (4), pp 380-395. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jfe.2014.10.004>.
- Krott, M. 2005. Forest Policy Analysis. EFI, s. 334, ISBN 978-1-4020-3485-5. [Online]. [cit. 2022-11-20]. Dostupné z: http://ns1.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/POLICY%20ANALYSIS%20Forest%20policy%20analysis.pdf
- MATĚJČEK J., PRČINA A. 2008. Lesnicko-dřevařský sektor a Evropská unie. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v.v.i., ISBN 978-80-86461-96-0.
- Šišák, Luděk, 2018. Financing of Forestry from Public Resources in the Czech Republic. Journal of Forest Science. 59. DOI:10.17221/50/2012-JFS.

Předběžný termín obhajoby

2023/24 LS – FLD

Vedoucí práce

Ing. Radek Rinn, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnické a dřevařské ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 1. 5. 2023

doc. Ing. Roman Dudík, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 28. 7. 2023

prof. Ing. Róbert Marušák, PhD.

Děkan

V Praze dne 03. 04. 2024

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl práce a metodika	12
2.1	Cíl práce.....	12
2.2	Metodika	12
3	Literární rešerše	13
3.1	Lesy a lesní hospodářství	13
3.1.1	Lesy	13
3.1.2	Lesní hospodářství	14
3.2	Ekonomická situace v lesním hospodářství.....	14
4	Přehled finančních příspěvků plynoucích do lesnictví	17
4.1	Financování lesního hospodářství z domácích veřejných zdrojů 17	
4.1.1	Služby.....	18
4.1.1.1	Finanční povinnosti státu.....	18
4.1.1.2	Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích	19
4.1.2	Finanční příspěvky	21
Finanční příspěvky ze státního rozpočtu		21
Finanční příspěvky z rozpočtů krajů.....		21
Finanční příspěvky na hospodaření v lesích poskytované z rozpočtu MZe.....		22
Finanční příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích.....		25
4.1.3	Podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s. 29	
4.1.4	Podpora akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství	30
4.1.5	Dotace na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin	31
4.1.6	Služby vlastníkům lesa.....	32
4.1.7	Vratka části spotřební daně z nafty spotřebované při hospodaření v lese 33	
4.1.8	Program rozvoje venkova 2014 - 2020	34
4.1.9	Úhrady nákladů podle lesního zákona	35
4.1.10	Náhrady	36
5	Výsledky z řízených rozhovorů.....	37
5.1	Rozhovor č. 1 – Jan Babor	37
5.2	Rozhovor č. 2 – Josef Turek	40
5.3	Rozhovor č. 3 – Ing. Miroslav Šedivý.....	43
5.4	Rozhovor č. 4 – Radek Babický	45
5.5	Rozhovor č. 5 – Ing. Jaroslav Kutner	48

5.6	Rozhovor č. 6 – Josef Krejčí	50
6	Výsledky.....	53
7	Diskuze.....	55
8	Závěr	57
9	Seznam použitých zdrojů	58
10	Seznam použitých zkratk a symbolů	61
11	Seznam tabulek	62

1 Úvod

Od roku 1997 je lesní politika považována za nedílnou součást politiky Evropské unie pro rozvoj venkova. Politika rozvoje venkova v EU byla prováděna prostřednictvím řady nástrojů. (Jarský, 2014)

Podpora ze strany veřejných institucí je prostředkem k ovlivnění chování lesnického sektoru a jeho konkurenceschopnosti. Konkurenceschopnost odvětví je chápána jako jeho abilita dlouhodobě vytvářet určitou úroveň příjmu a zaměstnanosti v otevřené ekonomice. Jedním z ukazatelů ekonomické výkonnosti je tvorba HDP, což je jeden z aspektů národní konkurenceschopnosti. (Viturka, 2010)

Ekonomické fungování České republiky je nepředstavitelné bez lesnictví a zemědělství. Je nezbytnou součástí nejen naší ekonomiky, ale i ekonomiky Evropské Unie. Lesní pokrytí členských států Unie přesahuje 43 %. Rozloha lesů států EU činí v součtu více než 182 milionů hektarů, což představuje přibližně 5 % celkové světové zalesněné plochy.

Lesní plochy se liší svým rozsahem. Problémem však je, že způsoby hospodaření na lesních plochách jsou zcela odlišné a nelze je plošně harmonizovat. Evropská Unie poskytuje tedy každému státu individuální podporu mimo jiné formou finančních zdrojů věnovaných na rozvoj a inovace, prevenci škod a kompenzaci. (EU ©2020)

Při hospodaření v lesích je třeba si vždy uvědomit, že jejich ochrana je ve veřejném zájmu. V lesích se proto musí hospodařit, i když příjmy nestačí na pokrytí nákladů na obnovu lesa a výchovu. Starost společnosti o dobrý stav všech lesů se projevuje mimo jiné i finanční podporou lesnictví. Tyto veřejné zdroje můžeme rozdělit na nadnárodní zdroje, národní zdroje a komunální (regionální) zdroje podle jejich produkční úrovně a hlavních distribučních zdrojů. Pokud se zaměříme na finanční zdroje, které jsou v současnosti důležité pro hospodaření v lesích, budou to především fondy EU, státní rozpočty a rozpočty krajů. Vzhledem k tomu, že tyto prostředky jsou vytvářeny veřejností systémem daní, poplatků a darů, měly by být využívány tak, aby v konečném

důsledku sloužily k dosažení cílů, které ovlivňují společnost jako celek nebo konkrétní region.

Jakýkoli systém veřejné podpory na obecné úrovni by měl být především pomocným nástrojem ke zjednodušení ekonomiky a nemůže se spoléhat pouze na funkce trhu. Hlavním smyslem veřejné podpory (pomineme-li podporu v sociální sféře) tedy není pomoc jednotlivcům, ale iniciování a dosahování cílů prospěšných pro společnost jako celek. Může jít o kompenzaci drsnějších přírodních podmínek, výrobních a tržních příležitostí, udržení regionální zaměstnanosti, podporu ekologického chování země nebo strategických záměrů. Tyto cíle se prolínají.

Pro zdraví našeho národního lesnického průmyslu a pro udržení jeho konkurenceschopnosti musí být dnešní lesní hospodáři vybaveni schopností orientovat se v systému veřejných dotací a maximalizovat nabízené příležitosti. (Benešová a kol., 2008)

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce bude na základě analýzy strategických dokumentů zhodnotit možnosti financování lesnického sektoru v České republice z národních zdrojů.

2.2 Metodika

V práci budou představeny možnosti finančních podpor v České republice, které plynou do lesnického sektoru a nástroje využívané v letech 2020 - 2022.

Zároveň dojde k oslovení vybraných žadatelů o prostředky a na základě řízeného rozhovoru bude vyhodnocena jejich zpětná vazba na tyto nástroje podpory.

3 Literární rešerše

V České republice i mimo ni představuje přidělování finančních prostředků pro lesnictví mnoho složitostí. Při řádném plnění požadavků je možné dosáhnout adekvátního finančního zázemí. Nedílnou součástí je však zefektivnění a zvýšení srozumitelnosti dotačního rámce.

Mnoho informací o možnostech financování lesnictví je čerpáno především z odborných článků publikovaných v odborných časopisech a internetových zdrojích. Tyto zdroje jsou aktuální a často aktualizované. Využívány jsou také odborné knihy, publikace, internetové zdroje, odborné články, časopisy a ročenky českých ministerstev související s problematikou financování lesnictví v ČR.

3.1 Lesy a lesní hospodářství

Tyto dva pojmy jsou nedílnou součástí celé tematiky lesního hospodaření, a proto je důležité je zahrnout.

3.1.1 Lesy

Lesy představují komplexní a rozmanitý systém, který lze interpretovat jako ekologické prostředí lesa nebo biotop lesních rostlinných a živočišných druhů. Tyto různé perspektivy mají společný faktor – ve vegetativní části těchto systémů hraje klíčovou roli stromová vegetace jako dominantní a architektonický prvek. (Lasák, 1994)

Česká republika patří mezi země s vysokou lesnatostí a bohatou tradicí v lesnickém sektoru. V současnosti lesy tvoří 34 % rozlohy země. V kontextu potřeby udržitelného hospodaření v lesích nabývá lesnictví stále více na významu jako zdroj ekologicky šetrných produktů a obnovitelných surovin pro biodiverzitu a jako klíčový faktor v globálním koloběhu uhlíku, udržování vodní bilance, regulace eroze a dopadů. Předcházet přírodním katastrofám při zajišťování sociálních a rekreačních služeb. (MZe ©2022)

3.1.2 Lesní hospodářství

Lesní hospodářství (lesnictví) lze označit jako lidskou činnost, která se zaměřuje na údržbu a zvelebování lesů a efektivní využívání jejich užitku ve prospěch vlastníků a společnosti. (Lasák, 1994)

Obnova lesa zahrnuje kromě výsadby nových stromů (tzv. umělá obnova) také těžbu, která se dělí na plánovanou a nahodilou. Zatímco plánovaná těžba může mít pozitivní dopad na lesy, pokud je prováděna šetrně (např. prořezávání mladých porostů, kácení starých stromů, aby měly mladší stromy více prostoru atd.). Nahodilá těžba může vyřešit pouze určitou kalamitní situaci (tzv. polomy) a představuje nežádoucí zásah do lesa. K nechtěné těžbě dochází v důsledku klimatických vlivů (např. orkán Kirill na Šumavě), imisní zátěže (lesy trpící kyselými dešti), poškození lesů lesními škůdci (kůrovec na Šumavě) nebo kombinací všech těchto vlivů. (Nadace dřevo pro život, 2022)

3.2 Ekonomická situace v lesním hospodářství

Ekonomické vyhlídky vlastníků lesů (tj. státních, soukromých a obecních lesů) v lesním hospodářství a jakýchkoli vedlejších činnostech se oproti předchozímu období výrazně zlepšily. Tohoto zlepšení bylo dosaženo především zvýšením cen kulatiny a dotací poskytovaných z veřejných financí, zejména za účelem minimalizace dopadů kůrovcové kalamity. Po bouřlivých letech 2018-2020, kdy masivní těžba dřeva na boj s kůrovcovou kalamitou a následný prodej za snížené ceny vytvořily potřebné finanční prostředky na obnovu lesů v České republice.

Je třeba upozornit, že pokud nebudou výrazně navýšeny finanční dotace hospodaření a nebudou zmírněny následky kůrovcových kalamit, dojde k výraznému snížení ekonomických přínosů vlastníků, případně nájemců lesů. Bez kombinovaného podílu státní podpory by došlo k podstatnému snížení ekonomických výsledků všech kategorií vlastníků lesů. Je důležité si uvědomit, že tvorba zisku není jediným měřítkem, podle kterého se hodnotí ekonomika vlastníka lesa. (MZe ©2022)

Důležité je také zohlednit tvorbu zisku spojenou s nezbytnými rezervami pro zemědělskou a další lesnickou činnost. Pouze dostatečně velká zásoba zajistí stabilní příjem z prodeje dříví na několik dalších let a dostatek finančních prostředků na financování procesu obnovy lesa po kůrovcové kalamitě. Ekonomické informace jsou odvozeny z analýzy Lesnické statistické zprávy Ministerstva zemědělství o hospodaření v lesích do roku 2021. Zpráva pokrývá 66,4 % z celkové rozlohy lesů České republiky, což odpovídá 2 678 800 hektarům.

Mezi hlavní faktory přispívající k nárůstu zisků ve srovnání s krizovými roky (2018-2020) patří:

1. zvýšená poptávka vedoucí k podstatnému nárůstu tržeb z prodeje dřeva, včetně prodeje méně kvalitních druhů;
2. nahodilá a katastrofická těžba (pokles kvality dřeva) kvůli škodám.

Přinesené příjmy se výrazně zvýšily, po epidemii se obnovila poptávka po kulatině na domácím i středoevropském trhu, upřednostňuje se prodej dřívě zpracovatelsky nevhodného dříví, stát trvale finančně podporuje dotacemi, příspěvky a dary. (8)

Tabulka 1: Hospodářský výsledek vlastníků lesa (bez příspěvků na hospodaření v lesích) (Kč/ha)

Zisk před zdaněním	2018	2019	2020	2021
Státní lesy	69	-867	-1 999	1 572
Obecní lesy	803	-1 560	-2 908	-1 846
Soukromé lesy	661	-65	-2 875	3 425
Průměr	364	-750	-2 407	1 546

Pramen: MZe (2021) (vlastní provedení)

Naopak k negativním faktorům ovlivňujícím zisky a tvorbu potřebných rezerv patří:

1. zvýšené náklady a zvýšená orba v postižených oblastech;
2. zvýšené výdaje na zařízení pro velkoplošné plantáže a těžbu;
3. zvýšené náklady na údržbu a výstavbu lesních cest a vah (MZe ©2022)

Tabulka 2: Hospodářský výsledek vlastníků lesa (včetně příspěvků na hospodaření v lesích) (Kč/ha)

Zisk před zdaněním	2018	2019	2020	2021
Státní lesy	262	-626	208	3 037
Obecní lesy	1 420	737	2 010	2 816
Soukromé lesy	1 376	2 976	2 889	8 066
Průměr	780	651	1 291	4 488

Pramen: MZe (2021) (vlastní provedení)

Z tabulky 1 si lze všimnout, že hospodářský výsledek vlastníků lesa bez příspěvků na hospodaření byl ještě v roce 2018 v zisku u všech sledovaných subjektů. Bylo to způsobeno tím, že začátek kůrovcové kalamity byl mírný. V následujících dvou letech byly všechny subjekty ve ztrátě, protože šíření kůrovce bylo enormně veliké. V roce 2021 byl pouze jediný subjekt ve ztrátě a tím byly obecní lesy.

Z tabulky 2 můžeme vyzorovat, že hospodářský výsledek díky příspěvkům byl ve všech letech v zisku, kromě roku 2019 u státních lesů, protože vzrostly náklady spojených s péčí o lesy, a i snížené výnosy z prodeje dřeva z důvodu poklesů cen na trhu.

Jak je patrné z analýzy výsledků, na pokles zisku na jednotku sledovaný podle kategorie držby lesa má vliv i rovnováha mezi tvorbou a využitím rezerv na pěstování a ostatní lesnické činnosti. Celkový dopad na zisky činil 1,935 mld. Kč, z čehož významnou roli hrála tvorba rezerv ve výši 3,729 mld. Kč při jejím použití ve výši 1,794 mld. Kč. Tato nerovnováha je výrazná zejména u státních lesů (1,131 mld. Kč), soukromých lesů (401 mil. Kč) a obecních lesů (403 mil. Kč).

Je však třeba poznamenat, že tvorba rezerv na pěstební a další lesnické činnosti, relevantní pro dlouhodobé financování obnovy lesa po kůrovcové kalamitě v ČR, zůstává nedostatečná. Klesla průměrná cena kulatiny a je nutné posílit finanční podporu vlastníků lesů prostřednictvím dotací. (MZe ©2022)

Na základě zákonné žádosti o dotaci vlastníkům lesů vláda ČR projednala a schválila dotaci k financování ze státního rozpočtu, čímž zabránila ekonomickému kolapsu vlastníků lesů v celkovém lesním hospodářství. V důsledku této události lze očekávat negativní dopad na životní prostředí.

Dalším faktorem ovlivňujícím pokles zisku byly celkové finanční ztráty z ostatních činností ve výši 588 mil. Kč (z toho 448 mil. Kč bylo investováno do státních lesů, 125 mil. Kč do městských a obecních lesů a 15 mil. Kč do soukromých lesů). Důležitou nákladovou položkou pro nájemce lesa je roční pachtovné požadované vlastníkem lesa.

Například u lesů ve vlastnictví měst a obcí je roční nájemné 2 863 Kč/ha a pronajímá se 60,2 % plochy těchto lesů. U soukromých lesů je roční nájemné 3 194 Kč/ha a 57 % těchto lesních ploch je pronajato. (MZe ©2022)

4 Přehled finančních příspěvků plynoucích do lesnictví

Česká republika může poskytovat různé formy finančních příspěvků do lesního hospodářství, které jsou poskytovány z národních zdrojů. Tyto dary a dotace jsou často součástí národních programů, které podporují životní prostředí, udržitelné hospodaření v lesích a péči o ně.

4.1 Financování lesního hospodářství z domácích veřejných zdrojů

Existují různé typy fondů, které přímo či nepřímo financují lesnictví. V České republice se obvykle hovoří o dotacích, kompenzacích, daňových úlevách či zvýhodněných úvěrech poskytovaných v rámci různých podpůrných aktivit. Sem patří také pořízení majetku, movitého i nemovitého, využívaného pro lesní hospodářství, stejně jako poradenské a konzultační služby související s těmito činnostmi. (Šišák, 2018)

V mnoha případech je státní podpora chápána jako dotace, i když ne vždy se jedná o přímou finanční injekci.

Dotace je definována jako přímá nebo nepřímá platba, ekonomická preference nebo dohoda poskytnutá vládou soukromému nebo vládnímu subjektu. (Britannica, 2014)

„V § 46 odst. 5 zákona č. 289/1995 Sb. je stanovena státní podpora pro fyzické osoby provozující lesní hospodářství (dále jen „Lesní zákon“) a zahrnuje různé služby, finanční příspěvky a kompenzace.“ (Lesní zákon, 1995)

4.1.1 Služby

Mezi nejčastěji poskytované služby státem patří finanční povinnosti a služby, kterými podporuje hospodaření v lesích.

4.1.1.1 Finanční povinnosti státu

Státní orgány trvají na službách od vlastníků lesů a následně jim nabízejí finanční kompenzaci. Tato podpora je obecně zaměřena na podporu podnikatelů při výsadbě minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a také při obnově porostů využívajících tyto druhy dřevin.

Služby odborných lesních hospodářů jsou důležité i pro vlastníky lesů do 50 hektarů, jejichž náklady nese stát. Služby spojené se zpracováním lesních hospodářských plánů jsou rovněž hrazeny ze státní pokladny. Opomenuta nejsou ani lesnická opatření ve veřejném zájmu, a to úprava bystřin v lesích. (MZe ©2021)

Tabulka 3: Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona (mil. Kč)

Předmět závazku	2018	2019	2020	2021
Meliorační a zpevňující dřeviny	6,2	6,9	9,6	1,3
Činnost odborného lesního hospodáře	186,5	157,2	184,2	209,6
Náklady na zpracování lesních hospodářských osnov	17,0	29,7	21,8	21,9
Meliorace a hrazení bystřín	30,2	69,7	90,2	74,1
Celkem	239,8	263,5	305,8	307,0

Pramen: MZe (2021) (vlastní provedení)

V tabulce číslo 3 jsou uvedeny celkové náklady spojené s finančními povinnostmi státu vycházejícími z platných lesních předpisů. Jde především o služby, které stát poskytuje vlastníkům lesů ve veřejném zájmu. Tyto specifické služby nelze realizovat bez zásahu státních opatření.

4.1.1.2 Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích

Jedná se o poskytování služeb ze strany státu, které přispívají ke zkvalitňování lesního hospodářství a ochraně lesního prostředí před negativními vlivy. Některé služby jsou vlastníkům lesů poskytovány zdarma. Zde byly nejčastěji provedeny letecké zásahy s cílem vápnění lesních půd zasažených imisemi. Na všechny zásahové kroky navazuje kontrola kvality provedené práce.

Mezi další využití letecké techniky patří hašení požárů pomocí letecké hasičské služby nebo jiných dodavatelů, kteří monitorují perimetr a bojují s lesními požáry. V rámci dohody a stávajících smluv probíhá i letecký monitoring zdravotního stavu lesů, jako je sledování aktuálního výskytu kůrovce na smrcích a podrobné mapování poškozených porostů.

Kromě toho Ústav pro výzkum lesnictví a myslivosti s finanční podporou Ministerstva zemědělství poskytuje odborné poradenství zaměřené na převádění výsledků lesnického a mysliveckého výzkumu do praktických aplikací. Agentura také poskytuje poradenské služby v oblasti ochrany lesů a podporuje produkci lesního semenářství, školkařskou produkci a další související aspekty. (MZe ©2022)

Tabulka 4: Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích (mil. Kč)

Charakter služby	2018	2019	2020	2021
Letecká vápnění a hnojení, včetně kontroly	41,8	44,1	22,8	16,3
Letecká protipožární a hasičská služba	8,4	5,5	8,0	7,6
Monitoring a prognózování výskytu a vývoje škodlivých činitelů	0,9	0,8	0,4	0,4
Poradenství	35,7	38,5	36,4	38,8
Ostatní služby	0,0	0,0	0,0	0,0
Služby celkem	86,7	88,9	67,6	63,4

Pramen: MZe (2021) (vlastní provedení)

Letecká vápnění a hnojení včetně kontrol jsou prováděny s cílem obnovit kvalitu biotopu, která byla ztracena v důsledku negativních dopadů průmyslové výroby, způsobených především společnostmi. Vzhledem k tomu, že si samotná společnost nemůže obnovu dovolit, připadá tato odpovědnost na stát, který ji hradí z celkových finančních prostředků společnosti. Zároveň je ve státním a společenském zájmu zajistit

zlepšení kvality lesa, celkového zdravotního stavu a dalších kritických funkcí. (MZe ©2022)

4.1.2 Finanční příspěvky

Příspěvky finanční podpory získávané z veřejných rozpočtů podle nařízení č. 30/2014 Sb. a také prostřednictvím rozpočtů krajů mají za cíl poskytnout podporu pro hospodaření v lesích a podporovat vybrané myslivecké aktivity. (MZe ©2022)

Finanční příspěvky ze státního rozpočtu

Finanční příspěvky z finančního fondu Ministerstva životního prostředí jsou zaměřeny na podporu ekologických a šetrných technik hospodaření v lesích v národních parcích a jejich chráněných územích. Tyto příspěvky také podporují zvýšení podílu melioračních a zpevňujících dřevin a přispívají k vypracování plánů lesní správy pro sdružené a malé vlastníky lesů.

Ministerstvo zemědělství finančně podporuje některé myslivecké aktivity, kromě těch v národních parcích, které jsou financovány přímo z rozpočtu odboru životního prostředí. Dále jsou podle § 46 lesního zákona finanční příspěvky použity na vypracování lesních hospodářských plánů, ochrany lesa a postupů šetrných k životnímu prostředí v lesích při obhospodařování. Dále se je zde poskytnuta podpora pro stabilitu, obnovu a rozvoj lesů do 40 let věku.

Ministerstvo obrany finančně přispívá na obtížnou správu území vojenských lesů obdobnými dotacemi, které nabízí Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. (MZe ©2022)

Finanční příspěvky z rozpočtů krajů

V případě potřeby mohou kraje využít podporu z národního rozpočtu, která je zvýšena o specifické příspěvky poskytované z krajského rozpočtu.

V regionech s výrazným výskytem podkorního hmyzu se kraje významně angažují ve financování těžby a odstraňování poškozeného dřeva. Většina krajů v ČR navíc přispívá nad rámec státních příspěvků finančními prostředky na zřízení ochranných oplocenek a opatření proti zvěři. (MZe ©2022)

Finanční příspěvky na hospodaření v lesích poskytované z rozpočtu MZe

Finanční příspěvky ministerstva zemědělství jsou vyselektovány na lesy, které nejsou vojenskými lesy a nenacházejí se v hranicích národních parků nebo jejich chráněných území. (MZe ©2023)

Vybrané druhy finančních příspěvků na hospodaření v lesích poskytované z rozpočtu MZe:

1. Příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese

Příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese představuje finanční podporu poskytovanou pro zavádění a využívání ekologicky šetrných postupů a technologií při lesním hospodaření. Tato opatření mají za cíl minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na lesní ekosystémy a zároveň podporovat udržitelný přístup k lesnímu hospodaření. (MZe ©2023)

Takový příspěvek je poskytován vlastníkům lesů nebo lesním hospodářům, kteří investují do moderních, ekologicky šetrných technologií. Mohou to být například technologie snižující emise škodlivých látek.

Cílem této podpory je podnítit inovace v lesním hospodaření a přispět k ochraně přírody. (MZe ©2023)

2. Příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku

Tato opatření zahrnují činnosti, jako je výsadba nových stromů, zajištění jejich ochrany před škůdci, regulace růstových struktur a péče o optimální růst a vývoj mladých stromků.

Příjemci tohoto daru mohou být vlastníci lesů, lesní zemědělci nebo lesní společnosti, kteří aktivně přispívají k obnově a udržování zdravých porostů. Finanční podpora je určena na pokrytí nákladů spojených s péčí o výmladky, která zahrnuje zakládání nových porostů, odbornou péči o sazenice, sledování jejich zdravotního stavu a provádění opatření na podporu optimálního růstu.

Cílem toho příspěvku je podporovat udržitelné postupy hospodaření v lesích, chránit biologickou rozmanitost a poskytovat dlouhodobě zdravé a odolné lesní ekosystémy. (MZe ©2023)

3. Příspěvek na vyhotovení lesních hospodářských plánů

Dotace na zpracování lesních hospodářských plánů jsou finanční podpory, jejichž cílem je pomoci vlastníkům lesů a lesním hospodářům vypracovat komplexní a odborné lesní hospodářské plány. Tato opatření mají za cíl zlepšit plánování a strategické přístupy k hospodaření v lesích, které zahrnují hospodaření, těžbu, obnovu a udržitelnost lesních porostů.

Příjemci této dotace jsou fyzické nebo právnické osoby, které vlastní nebo obhospodařují lesní pozemky a mají zájem o odborné metody hospodaření v lesích.

Cílem tohoto příspěvku je podpořit efektivní a odpovědné hospodaření v lesích, a tím přispět k ochraně biodiverzity, udržitelnosti a dlouhodobé prosperity lesních ekosystémů. (MZe ©2023)

4. Příspěvek na ochranu lesa

Příspěvek na ochranu lesa je finanční podpora poskytovaná za účelem podporovat opatření a aktivity, které směřují k ochraně lesních ekosystémů a zachování jejich biodiverzity. Tato forma podpory je zaměřena na různé aspekty lesní ochrany, včetně různých asanací.

Finanční prostředky jsou využity na investice do ochranných opatření. Cílem tohoto příspěvku je podpořit udržitelný rozvoj a péči o lesní ekosystémy. (MZe ©2023)

Tabulka 5: Přehled finančních příspěvků

Název příspěvku	Předmět příspěvku
Příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese	soustředování dříví lanovkou
	soustředování dříví koněm
	soustředování dříví vyvážením
	štěpkování /drcení klestu s rozptýlením štěpky/drtě v porostu
	soustředování dříví železným koněm
Příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku	přirozená obnova
	umělá obnova sítí
	umělá obnova sadbou první
	zajištění lesních porostů v zákonné lhůtě
	přeměny/rekonstrukce porostů do 40 let věku
	výchova lesních porostů do 40 let věku
	zřizování nových oplocenek
	následná péče o výsadbu
	mechanická příprava půdy před obnovou lesa
ukládání klestu na hromady/valy s ponecháním k zetlení	
Příspěvek na vyhotovení lesních hospodářských plánů	zpracovaný a schválený LHP předaný v digitální formě do datového skladu Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů
Příspěvek na ochranu lesa	asanace insekticidní sítí
	asanace insekticidním postřikem
	asanace odkorněním
	asanace kombinací insekticidního postřiku a netkané textilie
	asanace etandinitrem (EDN)

	seštěpkování poškozených jehličnatých dřevin do 40 let věku s ponecháním části štěpky v porostu
	instalace feromonového odparníku do lapače

Pramen: MZe (2022) (vlastní provedení)

V tabulce č.5 je uveden přehled finančních příspěvků plynoucích do lesnictví k datu 1.8. 2022.

Finanční příspěvek na zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích

Finanční podpora podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. l) zákona č. 289/1995 Sb. reaguje na nepříznivý vývoj cen jehličnatého dříví z nepředvídatelných těžeb v průběhu kůrovcové kalamity. Tyto ceny nedostačují k pokrytí nákladů na obnovu lesů po těžbě kůrovcem, následné péči o nově vznikající lesní porosty a na odbornou správu lesního prostoru. Tímto příspěvkem je tento rozdíl mezi skutečnou a stanovenou cenou jehličnatého dříví z nepředvídatelných těžeb kompenzován. (MZe ©2022)

Příspěvky na vybrané myslivecké činnosti poskytované z rozpočtu MZe

1. Příspěvek na zlepšování životního prostředí zvěře

Příspěvek na zlepšování životního prostředí zvěře představuje finanční podporu, která je zaměřena na zlepšení podmínek a prostředí pro divokou zvěř, aby se mohla přirozeně a zdravě rozvíjet a především rozmnožovat. (MZe ©2022)

2. Příspěvek na podporu ohrožených druhů zvěře a zajíce polního

Příspěvek na podporu ohrožených druhů zvěře a zajíce polního je finanční pomoc určená k ochraně a zlepšení situace těchto ohrožených populací. Tato forma podpory je zaměřena na opatření, která posilují životní prostředí a zajišťují přežití těchto konkrétních druhů.

Organizace, lesní správy, nevládní organizace nebo jednotlivci, kteří se věnují ochraně ohrožených druhů zvěře a zajíce polního, mohou požádat o tento příspěvek. Finanční prostředky jsou využity na obnovu přirozených úkrytů, a další opatření zaměřená na zlepšení situace těchto druhů.

Cílem této podpory je podporovat opatření, která povedou k záchraně a posílení ohrožených populací zvěře a zajíce polního, a tak přispět k zachování biodiverzity a ekologické rovnováhy v daném regionu. (MZe ©2022)

3. Příspěvek na vybrané oborní chovy

Chovatelé v těchto oborních chovech se specializují na správu a péči o tyto druhy zvěře. To zahrnuje řízení potravy, veterinární péči, monitorování zdraví stáda a zajímavých biologických aspektů těchto zvířat. Některé oborní chovy mohou také nabízet služby spojené s rekreačním lovem či sledováním zvířat.

Příspěvky na oborní chovy jelena bílého a kozy bezoárové slouží k financování nákladů spojených s péčí o zvěř, včetně stravy, ohrad, veterinární péče a dalších provozních nákladů. Cílem je udržet a zdokonalit podmínky pro chov těchto zajímavých zvířecích druhů. (MZe ©2022)

4. Příspěvek na použití dravců v ochraně rostlin

Příspěvek na použití dravců v ochraně rostlin představuje finanční podporu poskytovanou za účelem podpory ekologických metod boje proti škůdcům v zemědělství a pěstování rostlin. V tomto případě by se dravci, jako přirození predátoři, využívali k regulaci populací škůdců a ochraně rostlin bez použití chemických postřiků.

Příspěvek je zaměřen na podporu chovu a vypouštění dravců na zemědělských plochách s cílem snížit potřebu pesticidů a podporovat udržitelné metody hospodaření. (MZe ©2022)

5. Příspěvek na preventivní veterinárně léčebné akce a zdolávání nálezů v chovech zvěře

Příspěvek na preventivní veterinárně léčebné akce a zdolávání nákaz v chovech zvěře představuje finanční podporu poskytovanou pro zabezpečení veterinární péče a prevenci onemocnění v chovech divoké zvěře. Tato podpora je zaměřena na akce, které mají za cíl udržet zdravý stav a prevenci před nemocemi ve vymezených chovech zvěře.

Finanční prostředky jsou využity na veterinární ošetření, vakcinace, diagnostiku nemocí a implementaci opatření pro prevenci šíření nákaz. (MZe ©2022)

6. Příspěvek na ozeleňování krajiny včetně oplocování dřevin

Příspěvek na ozeleňování krajiny včetně oplocování dřevin představuje finanční podporu poskytovanou pro projekty, které se zaměřují na zalesňování a zlepšování zeleného pokryvu v krajině. Tato podpora zahrnuje financování nejen samotné výsadby a pěstování nových dřevin, ale také oplocování, což slouží k ochraně mladých stromků před spásáním zvěří a jinými vlivy. (MZe ©2022)

Tabulka 6: Příspěvky na vybrané myslivecké činnosti poskytované z rozpočtu MZe

Název příspěvku	Předmět příspěvku
Příspěvek na zlepšování životního prostředí zvěře	políčka pro zvěř
	napajedla pro zvěř
	betonové nory na lov lišek
	lapací zařízení
	hnízdní budky pro vodní ptáky
	odchytová zařízení na spárkatou zvěř
	krmelce pro drobnou zvěř
	akusticko-světelné plašiče zvěře
	provoz přezimovacích obůrek (příspěvek na krmivo)
	snižování početních stavů kormorána velkého
	snižování početních stavů prasete divokého

Příspěvek na podporu ohrožených druhů zvěře a zajíce polního	vypouštění tetřeva hlušce, tetřívka obecného, koroptve polní nebo zajíce polního
	pořízení a umístění nebo výroba a umístění nových přenosných přístřešků pro koroptve polní
Příspěvek na vybrané oborní chovy	oborní chovy jelena bílého a kozy bezoárové
Příspěvek na použití dravců v ochraně rostlin	instalace hnízdnic podložek nebo budek pro dravce
	rozmístění loveckých stanovišť (berliček) pro dravce
Příspěvek na preventivní veterinárně léčebné akce a zdolávání nákaz v chovech zvěře	aplikace veterinárních antiparazitických přípravků pro léčbu parazitóz u spárkaté zvěře
	laboratorně provedené veterinární vyšetření směřující ke zjišťování nákaz v chovech zvěře
Příspěvek na ozeleňování krajiny včetně oplocování dřevin	založení remízků mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa
	výsadba vybraných druhů plodonosných dřevin mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa
Příspěvek na propagaci a osvětu myslivosti	chladičí zařízení pro ulovenou zvěř
Finanční příspěvek na chov a výcvik národních plemen loveckých psů	úspěšně vykonaná zkouška psa z výkonu u plemen psů český teriér nebo český fousek
Finanční příspěvek na chov a výcvik loveckých dravců	úspěšný odchov jestřába lesního, sokola stěhovavého, rarocha velkého nebo orla skalního

Pramen: MZe (2022) (vlastní provedení)

V tabulce č.7 je uveden přehled všech finančních příspěvků plynoucích do myslivosti k datu 1.8. 2022.

Příspěvek na podporu adaptace lesních ekosystémů na klimatickou změnu za období 2022–2026

Příspěvky na podporu adaptace lesů jsou k dispozici vlastníkům, kteří těží a obnovují své porosty způsobem, který zajišťuje, že les zůstane zdravý, stabilní a bude plnit všechny své funkce i při změně klimatu. (KÚ Plzeňského kraje ©2022)

4.1.3 Podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a. s.

Hlavní činností organizace podporované Ministerstvem zemědělství je finanční podpora vlastníků lesů a dalších komerčních subjektů působících v lesích. V této podpoře lze najít úrokové dotace na podnikatelské úvěry, finanční podporu pojištění, poskytování záruk, půjček a úvěrů. Od roku 2019 jsou poskytovány i finanční prostředky na snížení jistiny úvěru. (MZe ©2022)

Do sektoru lesnictví plynou tyto podpory:

1. Podpora pojištění lesních školek

Zajišťuje pojistnou ochranu sadebního materiálu dřevin pěstovaných v lesních školkách, čímž se zvyšuje bezpečnost podnikatelské činnosti a zabraňuje nepředvídatelným škodám. Podpora uhrazuje 50 % pojistného. (PGRLF ©2022)

2. Pojištění lesních porostů

Podporuje způsob ochrany majetku majitelů lesů před hrozbami, které mohou zahrnovat požár, vichřice, různé nemoci či škůdce. (PGRLF ©2022)

3. Lesní hospodář

Cílem tohoto programu je vytvářet předpoklady pro rozvoj lesního hospodářství. Příjemci podpory mohou investovat především do lesnické techniky a technologií. Podporované investice vedou především ke snížení výrobních nákladů, zlepšení kvality, zvýšení produktivity, dalšímu rozvoji výroby nebo ekologičtějším metodám hospodaření. (PGRLF ©2022)

4. Zpracovatel dřeva

Účelem tohoto programu podpory je nákup dřevozpracujícího zařízení nebo technologie, která umožní zpracování dřeva a dřevního odpadu v různých částech výroby. Podporované investice je nutné využít především ke snižování výrobních nákladů, modernizaci, zvyšování kvality a dalšímu rozvoji podnikatelských subjektů. (PGRLF ©2022)

4.1.4 Podpora akreditované poradenské činnosti v lesním hospodářství

S podporou konzultačních aktivit uznávaných v oblasti lesního hospodářství jsou vlastníkům lesů a dalším zainteresovaným subjektům poskytována komplexní řešení. Mezi klíčové oblasti této podpory patří odborné poradenství v oblasti péče o lesy, plánování těžby, managementu lesních ekosystémů a dalších aspektů souvisejících s trvale udržitelným hospodařením v lesích. V rámci této podpory je také poskytována pomoc při tvorbě a správě lesních hospodářských plánů se zaměřením na dosažení optimálních výnosů a ochranu biodiverzity.

Hubení škůdců v lesním prostředí a předcházení škodlivým účinkům škůdců jsou další klíčová průřezová podpůrná témata. Lesní inženýrství se zaměřuje na plánování a realizaci technických aspektů lesních projektů, včetně výstavby lesních stezek, rekultivací a dalších prvků infrastruktury.

Tato podpora zahrnuje konzultace v oblasti prevence a řízení lesních požárů v rámci požární ochrany. Finanční poradenství poskytuje asistenci při finančním

plánování lesního hospodaření, včetně možnosti získání dotací a finančního financování.

Dále zahrnuje výzkum a vzdělávání, které poskytuje informace o nejnovějších trendech, inovacích a udržitelných postupech v oblasti lesního hospodářství. Certifikace hospodaření v lesích, zejména dle norem jako FSC, je dalším prvkem této podpory, potvrzujícím odpovědné a udržitelné přístupy k hospodaření v lesích.

Celkově jsou poskytované služby nezbytné pro odpovědné a udržitelné využívání lesních zdrojů, umožňující vlastníkům lesů efektivní hospodaření s ohledem na ochranu přírody a dlouhodobou udržitelnost. (Matějíček, 2006)

4.1.5 Dotace na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin

Tabulka 7: Dotace na ochranu a reprodukce genofondu lesních dřevin

Předmět dotace	TJ	Počet TJ	Mil. Kč
Podpora genových základů	Ha	48 845	9,8
Podpora rodičů rodiny, ortetů a klonů	Ks	91	0,1
Podpora semenných sadů a směsí klonů	Ks	84	3,8
Podpora vybavení Národní banky osiva a explantátů lesních dřevin	-	-	0,8
Podpora činnosti Národní banky osiva a explantátů lesních dřevin	-	-	5,5
Celkem			20,1

Pramen: MZe (2021) (vlastní provedení)

Cílem přidělování dotací je motivovat vlastníky genetických zdrojů k jejich udržení, ochraně a množení. Ministerstvo zemědělství alokuje finanční prostředky na tuto iniciativu z vlastního rozpočtu. Jak lze zjistit z tabulky číslo 6, v roce 2021 Ministerstvo zemědělství vyčlenilo 20,1 mil. Kč na ochranu a reprodukci genofondu lesních dřevin. (MZe ©2022)

4.1.6 Služby vlastníkům lesa

Vlastníci lesů mají k dispozici spoustu služeb, které jim pomáhají ve spravování a hospodaření se svými lesními pozemky v efektivním a udržitelném měřítku. Jednou z hlavních služeb je lesnické poradenství, které poskytuje odborné rady v oblasti plánování těžby, péče o porosty a ochrany před škůdci.

Jednou z dalších důležitých oblastí je lesní hospodářské plánování, kde jsou vytvářeny a následně spravovány plány s cílem dosáhnout optimálních výnosů a zachovat biodiverzitu. V rámci těžby dřeva se provádí organizace a dohled nad těžbou s důrazem na udržitelnost a dodržování lesnických standardů.

Lesní hospodářská správa zahrnuje komplexní správu lesních pozemků, která zahrnuje dohled nad těžbou, sledování zdraví lesa a administrativní činnosti. Certifikace lesního hospodaření, například od FSC, potvrzuje, že lesní hospodaření odpovídá udržitelným a environmentálním standardům.

Moderní technologie, jako jsou drony a geografické informační systémy, se využívají k monitorování stavu lesa a plánování lesních aktivit. Ochrana před požáry a škůdci je další klíčovou službou, která zahrnuje implementaci opatření k prevenci požárů a ochraně lesa před škůdci a nemocemi.

Finanční poradenství pomáhá vlastníkům lesa s plánováním rozpočtu pro lesní hospodaření, získáváním dotací a správou finančních aspektů. Vzdělávání a školení poskytují vlastníkům lesa informace o nových trendech, bezpečné těžbě a udržitelném lesním hospodaření.

Lesní pojištění je další důležitou službou, která chrání vlastníky lesa před riziky spojenými s lesním hospodařením, jako jsou požáry, vichřice nebo škůdci. Celkově lze konstatovat, že služby pro vlastníky lesů jsou komplexní a zahrnují mnoho aspektů, které podporují udržitelné a efektivní lesní hospodaření. (MZe ©2023)

4.1.7 Vratka části spotřební daně z nafty spotřebované při hospodaření v lese

Podle ustanovení zákona o spotřebních daních č. 353/2003 Sb. je definováno vrácení spotřební daně z nafty použité při provádění lesního hospodaření následovně:

„(1) Nárok na vrácení daně vzniká osobě podnikající podle zákona upravujícího zemědělství, která provozuje zemědělskou prvovýrobu, nebo osobě, která provádí hospodaření v lese podle lesního zákona.“

„(23) Ministerstvo zemědělství společně s Ministerstvem financí stanoví vyhláškou

a) způsob výpočtu výše nároku na vrácení daně z minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě a při provádění hospodaření v lese,

b) výše ročních normativů minimální spotřeby a jejich kategorie a podílové rozdělení ročních normativů minimální spotřeby na jednotlivé kalendářní měsíce.“
(20)

Od poloviny roku 2017 Ministerstvo zemědělství začalo vracet částku spotřební daně z ekologické nafty také pro jednotlivce, kteří se věnují lesnímu hospodaření. (16)

Výše vratky daně z nafty je 3 380 Kč / 1 000 litrů nafty. Zdaňovací období je kalendářní čtvrtletí. Zde se hodnotí časový okamžik, kdy dochází k spotřebě nafty, a nikoliv moment nákupu tohoto paliva.

Vracení části spotřební daně z nafty v rámci lesnických prací nebo hospodaření v lese je ekonomické opatření, které má za cíl podporovat odvětví lesnictví a zároveň poskytovat stimuly pro udržitelné praktiky v oblasti lesního hospodaření. Tato politika

vrácení daně slouží jako forma kompenzace pro subjekty, které využívají naftu při provádění specifických činností v rámci lesního prostředí.

Práce v lese a hospodaření v lesích jsou často spojeny s používáním motorové techniky, jako jsou lesní traktory nebo nákladní automobily, vyžadující jako palivo naftu. Vrácení části spotřební daně z nafty lze chápat jako podporu lesního hospodářství, které zahrnuje údržbu lesních porostů, prevenci lesních požárů a další činnosti související s udržitelným hospodařením s lesními zdroji. (MZe ©2022)

4.1.8 Program rozvoje venkova 2014 - 2020

Hlavním cílem programu je zlepšit, chránit a obnovit ekosystémy závislé na zemědělství a lesnictví. Toho je dosahováno především prostřednictvím agroenvironmentálních opatření, investiční podpory pro zlepšení konkurenceschopnosti a inovací zemědělských a lesnických podniků, jakož i podporou vstupu mladých lidí do zemědělského a lesnického sektoru a rozvojem krajinné infrastruktury.

Program rovněž podpoří diverzifikaci hospodářské činnosti ve venkovských oblastech s cílem vytvořit nová pracovní místa a podpořit hospodářský růst. Důraz bude kladen na rozvoj místní správy, zejména prostřednictvím přístupu LEADER, který umožňuje lepší zaměření podpory na specifické potřeby konkrétních venkovských oblastí a rozvoj spolupráce mezi místními aktéry. Další prioritou je sdílení znalostí a inovací prostřednictvím vzdělávacích aktivit, konzultací a spolupráce v oblasti zemědělství a lesnictví. Tento program je spolufinancován z českého rozpočtu a Evropské unie. (SZIF ©2020)

4.1.9 Úhrady nákladů podle lesního zákona

Tabulka 8: Úhrady nákladů podle lesního zákona

Zmocnění	Popis úhrady nákladů
§ 24 odst. 2 lesního zákona	částečná úhrada nákladů na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin
§ 26 odst. 2 lesního zákona	úhrada nákladů na zpracování lesních hospodářských osnov
§ 35 odst. 1 lesního zákona	úhrada nákladů na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích prováděná z rozhodnutí orgánu státní správy lesů ve veřejném zájmu
§ 37 odst. 7 lesního zákona	úhrada nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy jeho činnost hradí stát

Pramen: MZe (vlastní provedení)

Shrnutí tabulky č. 8. Zmocnění k úhradě nákladů v lesnictví je dáno několika ustanoveními Lesního zákona v České republice. Podle § 24 odst. 2 lesního zákona dochází k částečné úhradě nákladů na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin. Dále podle § 26 odst. 2 lesního zákona jsou úhrady nákladů součástí zpracování lesních hospodářských osnov.

Ve vztahu k melioračním opatřením a bystřinám v lesích, která jsou prováděna z rozhodnutí orgánu státní správy lesů ve veřejném zájmu, dochází k úhradě nákladů podle § 35 odst. 1 lesního zákona. Tato úhrada slouží k opatřením meliorací a financování bystřin.

Posledním zmocněním k úhradě nákladů je ustanovení § 37 odst. 7 lesního zákona, kde se stanovuje úhrada nákladů na činnost odborného lesního hospodáře v případech, kdy tuto činnost hradí stát. Tato úhrada je v souladu se specifickými

situacemi a podmínkami, kdy je stát zodpovědný za hrazení nákladů spojených s odborným lesním hospodařením. (MZe ©2023)

4.1.10 Náhrady

Nařízení č. 335/2006 Sb. určuje pravidla a způsob, jakým je poskytována kompenzace za ztrátu způsobenou omezením možnosti provádění lesního hospodaření.

Kompenzace jsou udělovány z důvodu:

„a) podmínky poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření ve smyslu § 58 odst. 2 zákona (dále jen "náhrada"), vzor uplatnění nároku, náležitosti uplatnění nároku a

b) způsob určení výše náhrady v případech, kdy není stanoven zvláštním právním předpisem 1) za omezení lesního hospodaření, které vzniklo v důsledku

1. trvalého ponechání lesa nebo jeho části samovolnému vývoji,

2. změny skladby dřevin lesního porostu,

3. prodloužení obmýtí nebo prodloužení obnovní doby stanovených v lesním hospodářském plánu nebo lesní hospodářské osnově převzaté protokolem o převzetí,

4. zavedení tvaru lesa nízkého,

5. trvalého nařízeného snížení zakmenění lesního porostu,

6. omezení výše těžeb při tvorbě nebo v průběhu platnosti lesního hospodářského plánu nebo lesní hospodářské osnovy převzaté protokolem o převzetí,

7. ponechání jednotlivých stromů do jejich fyzického rozpadu,

8. ponechání ležícího dříví po těžbě v porostu, nebo

9. mimořádného nebo nákladově náročnějšího opatření.

(2) Tato vyhláška dále stanoví náležitosti uplatnění nároku za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření v případech neuvedených v odstavci 1.“ (Vyhláška č. 335/2006 Sb. ©2006)

5 Výsledky z řízených rozhovorů

V této části jsem oslovil pár vybraných subjektů, kterých jsem se cílenými otázkami ptal na zpětnou vazbu ohledně finanční podpory v lesnictví. V první části rozhovoru jsem se ptal na identifikační otázky, v druhé části na podrobnosti ohledně státních podpor a dotací a ve třetí části na dostupnost a zpětnou vazbu.

5.1 Rozhovor č. 1 – Jan Babor

Identifikační otázky

Viktor: „Jaká je právní forma vaší firmy?“

Jan: „Jsem fyzická osoba, IČO: 61670073.“

Viktor: „Kde se vaše firma nachází (působí)?“

Jan: „Firma se nachází v Nesperách, okres Benešov.“

Viktor: „Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?“

Jan: „Pracuji sám a jsem vlastník firmy.“

Viktor: „V jaké oblasti lesnictví působíte?“

Jan: „Jsem vlastníkem zhruba 90 hektarů lesa a k tomu mám 150 hektarů v pachtovní smlouvě. Moje činnost je především těžba dřeva a pěstební činnost.“

Státní podpora a dotace

Viktor: „Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádal?“

Jan: „Dotace na lesní techniku.“

Viktor: „Proč jste žádal o tuto konkrétní a byl jste úspěšný?“

Jan: „Potřeba pořídit si malotraktor vzešla z mého rostoucího zaměření na pěstební činnost. Před několika lety jsem si uvědomil, že manuální práce v terénu nedostačuje a že potřebuji spolehlivého pomocníka, který by mi usnadnil péči. Rozhodl jsem se tedy investovat do malotraktoru, který by mi poskytl dostatečný výkon a pohodlí při práci.

S automatickou štípačkou na dřevo jsem přišel do styku, když jsem hledal efektivnější způsob, jak zpracovávat palivové dřevo pro mé potřeby. Ruční štípání bylo časově i fyzicky náročné, a proto jsem se rozhodl investovat do modernějšího zařízení, které by tento proces zrychlilo a usnadnilo.

Naviják se stal nepostradatelným prvkem mého pracovního arzenálu, když jsem vycítil, kolik času a úsilí mohu ušetřit s pomocí takového zařízení. Manipulace s těžkými kulatinami často představovala výzvu, a proto jsem se rozhodl investovat do navijáku, který by mi pomohl zvládat tyto úkoly s lehkostí a efektivitou.

Vždy jsem podstoupil důkladný výběrový proces, abych si vybral ty nevhodnější varianty pro své potřeby. A mohu s radostí říci, že mé investice se mi plně vyplatily, neboť tyto nové nástroje mi výrazně usnadnily práci a zvýšily její efektivitu.

Úspěšný jsem byl ve všech případech.“

Viktor: „Na jakou činnost (investici) v LH jste ji využili nebo chcete využít?“

Jan: „Štípačka představuje klíčový prvek pro zpracování méně kvalitního dřeva, zejména při kůrovci. Její účinnost a schopnost rychle a efektivně zpracovávat dřevo jsou neocenitelné, zejména při potřebě zvládnout velké objemy materiálu. Naviják a malotraktor pak představují základní vybavení pro dosažení soběstačnosti při výrobě dřeva. Naviják umožňuje manipulaci s těžkými kulatinami a usnadňuje

přepravu dřeva, zatímco malotraktor poskytuje potřebný výkon pro různé úkoly v lese a na poli.

Pokud by došlo k vyhlášení dalšího kola dotací na lesnickou techniku, bylo by vhodné zvážit pořízení menší vyvážedky do probírkových porostů jako doplněk k malotraktoru. Tento stroj by zvýšil flexibilitu a efektivitu při práci v lesních porostech, umožňující snadnější manipulaci s kmeny a materiálem ve složitějším terénu.“

Viktor: „Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?“

Jan: „Viz výše.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: „Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádal?“

Jan: „Je nezbytné oslovit firmu, která se specializuje na vyřizování dotací. Tato firma má zkušenosti v oblasti správy a realizace dotací, což mi usnadní práci a zaručí úspěch.“

Viktor: „Jaký je stupeň dostupností informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?“

Jan: „Nedostatečné množství informací mě nutí k neustálému sledování různých informačních pramenů. Tento proces vyžaduje pravidelné monitorování různých zdrojů informací, abych mohl získat potřebné údaje a udržet se v obraze o aktuálním dění.“

Viktor: „Jak byste vy ohodnotil tuto konkrétní podporu?“

Jan: „S touto konkrétní jsem byl velice spokojený.“

Viktor: „Vyskytly se nějaké problémy během získání podpory (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?“

Jan: „Administrativní zátěž spojená s touto záležitostí byla nepřiměřeně složitá. Bez účasti a angažovanosti firmy, která se na toto specializuje, bych pravděpodobně nedokázal úspěšně zvládnout celý proces a dosáhnout úspěšného výsledku. Jejich odborná znalost a zkušenosti byly klíčové pro řešení obtíží a navigaci skrz administrativní procedury, což mi umožnilo dosáhnout pozitivního výsledku.“

Viktor: „Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?“

Jan: „Po uplynutí pěti let od získání dotace je nezbytné pravidelně dodávat ekonomické informace týkající se využití pořízené techniky.“

Viktor: „Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?“

Jan: „To se přiznám, že vůbec nevím, ale asi se mění podle aktuálního rozpočtu.“

5.2 Rozhovor č. 2 – Josef Turek

Identifikační otázky

Viktor: „Jaká je právní forma vaší firmy?“

Josef: „Právní forma je fyzická osoba, RČ: 6606122369.“

Viktor: „Kde se vaše firma nachází (působí)?“

Josef: „Nachází se v Košíně, okres Tábor.“

Viktor: „Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?“

Josef: „Pracuji sám a pozici žádnou nemám, protože jsem zaměstnaný jinde a les mám jako koníček.“

Viktor: „V jaké oblasti lesnictví působíte?“

Josef: „Působím v oblasti pěstební činnosti.“

Státní podpora a dotace

Viktor: „Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádal?“

Josef: „Bylo to více podpor – finanční podpora na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese – FP na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do 40 let věku – FP na zvyšování podílu melioračních a zpevňujících dřevin – FP na vyhotovení lesních hospodářských plánů – FP na ochranu lesa – FP na opatření k obnově lesa poškozených imisemi a lesů chřadnoucích vinou antropogenních vlivů.“

Viktor: „Proč jste žádal o tyto konkrétní a byl jste úspěšný?“

Josef: „Žádal jsem, protože by byla škoda nevyužít vypsanych podpor do lesnictví. Úspěšný jsem byl pouze u FP na ochranu lesa, konkrétně na oplocenky. U zbylých jsem úspěšný nebyl, protože se stala chyba mezi mou osobou, poštou a příslušným úřadem, a tak se nestihla dodržet lhůta třech měsíců.“

Viktor: „Na jakou činnost (investici) v LH jste ji využil nebo chcete využít?“

Josef: „Příspěvek na ochranu lesa jsem využil na oplocenky a ostatní podpory jsem chtěl využít na činnost, na kterou jsou určeny. Bohužel se mi to nepovedlo.“

Viktor: „Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?“

Josef: „Za úspěšnou investici považuji nákup sazenic. Za neúspěšnou investici považuji zaplacení neschopného těžaře, který dle mého názoru udělal více škody než užitku.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: „Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádal?“

Josef: „Proces získání podpory mi přijde poměrně složitý, protože nejsem moc zdatný při práci s počítačem. Proto je pro mě lepší mít někoho, kdo tomu rozumí.“

Viktor: „Jaký je stupeň dostupností informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?“

Josef: „Dostupnost informací mi přijde dobrá, když se o ně člověk zajímá.“

Viktor: „Jak byste vy ohodnotil tyto konkrétní podpory?“

Josef: „Podpory jsou fajn. Finančně mi pomůžou, když je dostanu.“

Viktor: „Vyskytly se nějaké problémy během získání podpory (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?“

Josef: „Administrativní zátěž je dle mého názoru příliš vysoká. Kdybych neměl někoho, kdo tomu rozumí, tak si sám ani nezažádám. Přesto se vyskytla chyba. Pošta ztratila můj doporučený dopis, a tudíž má žádost přišla na příslušný úřad pozdě.“

Viktor: „Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?“

Josef: „Nevím, nikdy jsem nikam zpětnou vazbu neposílal.“

Viktor: „Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?“

Josef: „Přijde mi, že se aktualizují dle aktuálních potřeb v lese.“

5.3 Rozhovor č. 3 – Ing. Miroslav Šedivý

Identifikační otázky

Viktor: „Jaká je právní forma vaší firmy?“

Miroslav: „Firma se jmenuje Lesy Šedivý s.r.o., IČO: 26080931.“

Viktor: „Kde se vaše firma nachází (působí)?“

Miroslav: „Sídlo je v Chotovinách. Firma pak působí na území především Jihočeského, Středočeského a Plzeňského kraje a také v kraji Vysočina.“

Viktor: „Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?“

Miroslav: „Já jsem jednatel a na zbylou činnost jako jsou těžební práce, pěstební činnost, doprava dřeva či účetnictví si vždy někoho najímám, tzv. outsourcing.“

Viktor: „V jaké oblasti lesnictví působíte?“

Miroslav: „Zabýváme se těžebními pracemi, pěstební činností a dopravou dřeva.“

Státní podpora a dotace

Viktor: „Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádal?“

Miroslav: „Žádal jsem o příspěvky na pěstební činnost, na hospodaření v lese, poté příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese, dotaci na LHP.“

Viktor: „Proč jste žádal o tyto konkrétní a byl jste úspěšný?“

Miroslav: „Žádal jsme proto, protože by byla škoda jich nevyužít, když jsou dostupné. Úspěšný jsem byl. Úspěšní jsou všichni, kdo splní podmínky a podají žádost do třech měsíců po ukončení prací.“

Viktor: „Na jakou činnost (investici) v LH jste ji využil nebo chcete využít?“

Miroslav: „Využili jsme ji na nové oplocenky, nákup sazenic a vyklizování klestu.“

Viktor: „Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?“

Miroslav: „Mám pouze úspěšné, viz výše. Dotace z MZe jsou velice motivující, aby se po těžbě vysazovali nové porosty a byla o ně následně prováděna péče. Jednak tím vlastník zhodnotí svůj les, a navíc mu přispěje stát.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: „Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádal?“

Miroslav: „Mám již nějaké zkušenosti, takže proces získání podpory nebo dotace mi přijde poměrně snadný. Nemám problém vyplnit vše potřebné k získání dotací či podpor sám na počítači. Žádosti vyplňuji přes portál farmáře.“

Viktor: „Jaký je stupeň dostupností informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?“

Miroslav: „Musím sledovat stránky e-Agri, kde je to poměrně přehledně napsáno. Dostatečné mi přijdou.“

Viktor: „Jak byste vy ohodnotil tuto konkrétní podporu?“

Miroslav: „Já osobně kladně, protože směřuji k tomu, aby se o les pečovalo.“

Viktor: „Vyskytly se nějaké problémy během získání podpory (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?“

Miroslav: „Administrativní zátěž mi přijde přiměřená, ale je nutné umět s PC a s portálem farmáře. Pro lidi, co nepracují s PC, to může být složitější. Za ně to pak většinou podává lesní hospodář.“

Viktor: „Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?“

Miroslav: „Řekl bych, že tato otázka je spíše pro někoho z ministerstva. Neumím na to odpovědět.“

Viktor: „Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?“

Miroslav: „Těžké zodpovědět, to by spíše věděl někdo z ministerstva.“

5.4 Rozhovor č. 4 – Radek Babický

Identifikační otázky

Viktor: „Jaká je právní forma vaší firmy?“

Radek: „Já jsem OSVČ, tedy fyzická osoba, IČO: 49532936.“

Viktor: „Kde se vaše firma nachází (působí)?“

Radek: „Firma se nachází v Červeném Újezdě a působí v okresech Benešov a Tábor.“

Viktor: „Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?“

Radek: „Já jsem sám a na práci, kterou nestíhám si najímám další živnostníky.“

Viktor: „V jaké oblasti lesnictví působíte?“

Radek: „Děláme pěstební činnost, těžbu a správu lesů. Vlastně úplně všechno bez přidružené výroby jako třeba obchod nebo dřevozpracující firmy.“

Státní podpora a dotace

Viktor: „Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádali?“

Radek: „Čerpali jsme ze SZIF, ale především čerpáme z MZe a ty se jmenují Finanční příspěvky na hospodaření v lesích.“

Viktor: „Proč jste žádali o tuto konkrétní a byli jste úspěšní?“

Radek: „Já žádám o dotace či příspěvky většinou za majitele lesů. Úspěšní jsme byli, tyto dotace jsou poměrně jednoduché a může na ně dosáhnout téměř kdokoliv. Nejsou v nich žádné háčky nebo překážky. Hlavně se musí pohlídat termín. Problémy bývaly se SZIF, na to jsme museli mít specialistu. Bylo to mnohem složitější, a proto jsme o ni přestali žádat.“

Viktor: „Na jakou činnost (investici) v LH jste ji využili nebo chcete využít?“

Radek: „Z dotace jsme koupili hydraulickou ruku, na kterou jsme dosáhli. Podmínky nastavené ze SZIF moc nepřejí menším vlastníkům. Příspěvky z MZe využíváme na výsadbu, oplocenky, úklid klestu, na pěstební zásahy do 40 let věku porostu a na LHP. Dost také využíváme dotaci na vyvážení dřeva vyvážečkou, abychom ho netáhli po zemi. Snažíme se o přirozenou obnovu.“

Viktor: „Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?“

Radek: „Za úspěšnou investici bych považoval nákup harvestoru a vyvážedčky. Zlepší se tím efektivita práce. Akorát tyto nákupy nebyly z dotací, nýbrž z vlastních peněz. Z dotací či příspěvků bych považoval nákup hydraulické ruky, která usnadní práci a pak třeba nákup sazenic.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: „Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádali?“

Radek: „SZIF je moc složitý a už z něj nežádáme. Dotace z MZe jsou za mě mnohem lepší, snadněji se jich nechá dosáhnout a jsou bezproblémové.“

Viktor: „Jaký je stupeň dostupností informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?“

Radek: „Veškeré informace jsou dostupné na e-Agri, takže to je v pořádku. Nechá se tam zjistit všechno potřebné. Jen ty zákony jsou trochu zmatené.“

Viktor: „Jak byste vy ohodnotil tyto konkrétní podpory z MZe?“

Radek: „Tak ty jsou výborné. Tam nemám žádný problém. Systém, ve kterém žádáte o podporu či dotaci vás hlídá, takže není moc šance něco pokazit.“

Viktor: Vyskytly se nějaké problémy během získání podpory (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?

Radek: „Opět se budu opakovat, ale je to zase ten SZIF. Je složitý, milion podmínek atd. Musí se zaplatit za někoho, kdo je v tom hodně zblhlý.“

Viktor: Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?

Radek: „Pořádně ani nevím, možná něco takového eviduje ÚHÚL, ale nejsem si jistý.“

Viktor: Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?

Radek: „Mění se s vyhláškami a mám pocit, že se to také mění podle daného rozpočtu republiky. Já absolvuji školení, kde mi nové informace řeknou.“

5.5 Rozhovor č. 5 – Ing. Jaroslav Kutner

Identifikační otázky

Viktor: „Jaká je právní forma vaší firmy?“

Jaroslav: „Já jsem OSVČ, IČO: 73500046.“

Viktor: „Kde se vaše firma nachází (působí)?“

Jaroslav: „Nachází se v obci Radimovice u Želče a působí v okolí Tábora a Mladé Vožice v Jihočeském kraji.“

Viktor: „Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?“

Jaroslav: „Pracuji sám.“

Viktor: „V jaké oblasti lesnictví působíte?“

Jaroslav: „Působím jako odborný hospodář na ploše zhruba 400 hektarů a s tím veškerou spojenou činnost jako výkup a prodej dřeva, pěstební činnost atd.“

Státní podpora a dotace

Viktor: „Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádal?“

Jaroslav: „Žádal jsem o dotaci na oplocenky, drcení, výchovné zásahy, zalesňování a následnou péči.“

Viktor: „Proč jste žádal o tyto konkrétní a byl jste úspěšný?“

Jaroslav: „Úspěšný jsem byl ve všech případech. Žádal jsem proto, abych všechno nemusel platit ze svých peněz.“

Viktor: „Na jakou činnost (investici) v LH jste je využil nebo chcete využít?“

Jaroslav: „Jak už sám název podpor napovídá, tak jsme je využil na oplocenky, drcení, výchovné zásahy, zalesňování a následnou péči.“

Viktor: „Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?“

Jaroslav: „Za úspěšnou investici bych považoval tvorbu oplocenek, které chrání dřeviny před okusem od zvěře.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: „Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádal?“

Jaroslav: „Žádám přes portál farmáře, a tam mi přijde všechno jasné. Systém si všechno hlídá a víceméně mě naviguje. Na tyto dotace z MZe je poměrně snadné dosáhnout, když se dodrží všechny podmínky.“

Viktor: „Jaký je stupeň dostupností informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?“

Jaroslav: „Stačí sledovat stránky e-Agri. K tomu mám ještě školení od SVOLu, takže za mě je informací hodně.“

Viktor: „Jak byste vy ohodnotil tyto konkrétní podpory?“

Jaroslav: „Jsou super a pro vlastníka jsou klíčový zdroj financí.“

Viktor: „Vyskytly se nějaké problémy během získávání podpor (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?“

Jaroslav: „Problémy jsem žádné neměl. Administrativní zátěž je v pořádku, akorát mě trošku štve oznámení. To mi přijde zbytečné.“

Viktor: „Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?“

Jaroslav: „Bohužel na tuto otázku neumím odpovědět.“

Viktor: „Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?“

Jaroslav: „Přijde mi, že se ročně aktualizují.“

5.6 Rozhovor č. 6 – Josef Krejčí

Identifikační otázky

Viktor: *Jaká je právní forma vaší firmy?*

Josef: „Právní forma je fyzická osoba, IČO: 46512543“

Viktor: *Kde se vaše firma nachází (působí)?*

Josef: „Působíme v okolí Tábora, Jihočeský kraj a nacházíme se Hořicích.“

Viktor: *Jak velká je vaše firma (pracujete sám, případně kolik máte zaměstnanců) a pozice ve firmě?*

Josef: „Pracuji sám, případně dva zaměstnanci formou dohody o provedení práce.“

Viktor: V jaké oblasti lesnictví působíte?

Josef: „Poskytuji služby jako likvidace klestu – drcení, frézování.“

Státní podpora a dotace

Viktor: Jaký je název státní podpory nebo dotace, o kterou jste žádal?

Josef: „Žádal jsem o Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond – program Lesní hospodář.“

Viktor: Proč jste žádal o tuto konkrétní a byl jste úspěšný?

Josef: „Tato podpora umožňuje získání úvěru za nízké úročení. Úspěšný jsem byl.“

Viktor: Na jakou činnost (investici) v LH jste ji využil nebo chcete využít?

Josef: „Chci ji využít na nákup traktoru John Deer a půdních fréz Starforst.“

Viktor: Můžete poskytnout konkrétní příklady úspěšných či neúspěšných investic do lesního hospodářství, které přinesly očekávané výsledky?

Josef: „Pravidelně si žádám o tuto podporu a díky tomu si mohu dovolit kupovat novější stroje. To bych považoval za úspěšnou investici.“

Dostupnost a zpětná vazba

Viktor: Jak se vám jeví proces získávání státní podpory a je snadné dosáhnout dané podpory, o kterou jste žádal?

Josef: „Myslím si, že je vysoká pravděpodobnost získání podpory.“

Viktor: Jaký je stupeň dostupnosti informací ohledně nástrojů podpory v LH? Zdají se vám dostatečné?

Josef: „Přijde mi, že je malá informovanost o možnostech čerpání podpory v LH, zejména pro malé firmy a fyzické osoby.“

Viktor: Jak byste vy ohodnotil tuto konkrétní podporu?

Josef: „Ohodnotil bych ji kladně. Umožnila mi nákup kvalitnější techniky a tím si snížím náklady na pohonné hmoty, opravy a údržbu. Také tím zvýším kvalitu prováděných služeb.“

Viktor: Vyskytly se nějaké problémy během získání podpory (technické, administrativní či jiné) a přijde vám administrativní zátěž přiměřená?

Josef: „Problémy se žádné nevyskytly a administrativní zátěž nebyla zas tak složitá. Zvládla to sama účetní. Nepotřeboval jsem na to specializovanou firmu.“

Viktor: Jaký je systém sběru dat zpětné vazby od žadatelů?

Josef: „To nevím, ale na webových stránkách mají záložku o nejčastějších dotazech a chybách při podávání žádosti. To mi přijde fajn.“

Viktor: Jak často jsou nástroje revidovány a aktualizovány na základě získaných zkušeností a nových poznatků?

Josef: „Myslím, že samotný program trvá zhruba čtyři roky a drobně se aktualizuje ročně.“

6 Výsledky

Tato bakalářská práce ukazuje možnosti financování lesního hospodářství z národních zdrojů mezi lety 2020 – 2022. V rámci národních zdrojů se zde vyskytuje značná rozmanitost poskytovaných podpor. Zejména je zaměřena na dotace a finanční příspěvky z Ministerstva zemědělství. Mnoho povinností a nároků na žadatele bylo a stále je překážkou pro aktivní poskytování dotací.

V letech 2008 – 2009, kdy proběhla finanční krize, se velká část finančních podpor v lesnictví změnila a opět se začala zaměřovat na menší a soukromé vlastníky lesů, což bylo motivováno nepříznivou situací v ekonomickém prostředí. Tento trend byl způsoben zvýšenou aktivitou škůdců, zejména lýkožroutem smrkovým a odborníci diskutují o největší kůrovcové kalamitě za posledních padesát let. Touto nežádoucí aktivitou škůdců a tím i spojených zásahů do lesů, včetně intenzivnějších těžeb zasažených stromů. Tyto práce si vyžádali dodatečné náklady, přičemž ceny dřeva byly ovlivněny nižší poptávkou. Rovněž zvýšená aktivita v péči o lesy a neustále rostoucí náklady přispívaly k této situaci. Chybějící pracující personál přispíval k vysokým ztrátám. Pokud by vláda neposkytla podporu určenou do lesnického sektoru, celkový úbytek by předčil zisky na mnoho let dopředu. Následující roky byly poměrně úspěšné až do další krize způsobené lýkožroutem smrkovým, kdy nejhorší roky byly 2018 – 2020. Od roku 2021 se s touto kalamitou lesy pomalu vyrovnávají i díky různým pěstebním zásahům.

Řízených rozhovorů se účastnilo celkem šest účastníků a dají se z nich vypočítat určité výsledky. Zhruba 84 % účastníků provádí v lese zejména pěstební činnost. Z toho plynou i podpory, o které žádají. Jedná se o dotace na lesní techniku, finanční příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů do věku 40 let, dále taky finanční příspěvek na ekologické a k přírodě šetrné technologie při hospodaření v lese, na ochranu lesa a vyhotovení hospodářských plánů. Z výsledků rozhovorů je vidět, že buď drobní vlastníci nebo starší lidé, kteří mají problémy s prací na počítači, si neumí podat žádost na dotace či příspěvky sami a musí k tomu mít kompetentní osobu a administrativní zátěž jim přijde lehce složitá. Ti, co si žádají pravidelně, tak

problémy s vyřízením nemají a už jim ani administrativní zátěž nepřijde zas tak nadměrná. Přisouzení dotací z MZe je ve většině případech úspěšná. Nárok na ni mají všichni, a když se neudělá chyba při vyplňování a dodrží se termíny odevzdání žádostí, tak je šance téměř 100 %. Dle odpovědí je vidět, že i dotace se aktualizují, a to zejména alespoň jednou ročně.

7 Diskuze

Lesy představují jedinečný zdroj pro život na naší planetě. Jsou domovem mnoha živočichů a rostlin, poskytují důležité ekosystémové služby. V dnešní době environmentálních výzev a hrozeb, jako je zbytečné odlesňování, ztráta biodiverzity či zvýšení riziko lesních požárů, se klade důraz, jak efektivně a udržitelně spravovat a chránit lesy.

Otázka finanční podpory z národních zdrojů v lesním hospodářství je klíčová, jak pro společnost, tak i širší ekonomický kontext. Lesnictví má vliv na místní i světové ekonomiky. Zajišťuje základní suroviny pro různá odvětví průmyslu a k tomu zaměstnává spoustu lidí. Zároveň však potřebuje řádnou správu a dostatečné financování.

Lesnický sektor spolu s jeho financováním je velmi složité téma. Nalézáme zde spoustu překážek, se kterými se musíme vypořádat. Člověk, který by měl zájem a splňoval veškeré podmínky na přidělení dotace, finančních příspěvků, služeb nebo náhrad z národních zdrojů, tak musí hodně hledat a určit, která z těchto podpor by byla pro něj nejlepší.

V tomto sektoru je nespočet nabízených finančních pák. Česká republika zejména nabízí pomocí krajských úřadů nebo odborných lesních hospodářů poradenskou činnost, kde se zainteresovaná osoba může dozvědět spoustu důležitých informací o aktuálních podporách v lesnictví. Tyto služby by se měly více propagovat, protože ne každý o nich ví nebo se o ně zajímá.

Podpor tu sice máme poměrně širokou škálu. Jejich systém představuje značnou překážku. Na někoho můžou působit lehce zmatečně s poměrnou dávkou administrativní zátěže. Návrhy na zjednodušení systému navrhovali Šišák (2015), ale už i deset let před ním Jarský (2005). Realizace tohoto tématu není ovšem vůbec jednoduchá a je to běh na dlouho trať. Již mnoho let se pracuje na vyřešení, ale konečný výsledek v nejbližší době asi nepřijde. Možná je to ovlivněné i tím, že v celé Evropské unii je rozdílný způsob obhospodařování lesních pozemků a tím vznikají jiné potřeby na jejich podporu.

Autor se domnívá, že i přes větší administrativní zátěž a složitost systému je úspěšnost získaných dotací poměrně veliká. Z národních podpor autor považuje za zásadní Finanční příspěvky na hospodaření v lesích poskytované z rozpočtu MZe, zejména na příspěvek zmírnění dopadů kůrovcové kalamity v lesích, a to hned z několika důvodů. Napadení stromů kůrovcem má negativní dopad na biodiverzitu. Kůrovcová kalamita způsobuje devastační ekonomické dopady jako je ztráta příjmu. Rychlá a účinná reakce na šíření škodlivého organismu může omezit škody a snížit budoucí náklady na odstranění napadených stromů.

Dle autora, státní podpora ovlivňuje celkové výsledky při hospodaření. Celkově lze říci, že poskytuje klíčové prostředky či znalosti v poradenské činnosti, které mohou podpořit efektivní a udržitelné řízení lesního sektoru. Nutné je ale říci, že všechny podpory v lesnictví jsou důležité a fungování bez nich by bylo více než obtížné.

8 Závěr

Závěr vyplývající z analýzy financování lesního hospodářství z národních zdrojů v České republice naznačuje, že toto téma je pro lesnický sektor klíčové. Zjištění ukazují na rozmanitost a dynamiku poskytované podpory v průběhu času, která je závislá na aktuálních hospodářských, environmentálních a politických podmínkách. Kritickým faktorem ovlivňujícím efektivitu financování je schopnost státních institucí reagovat na proměnlivé potřeby lesního hospodářství, zejména v době kůrovcových kalamit či jiných ekologických krizí.

Při posuzování finančních podpor určené pro lesnictví je obtížné konstatovat, zda bylo či nebylo dostatečné. Je možné hodnotit jen účinnost využití. Z analýzy výročních zpráv a řízených rozhovorů se nechá vyvodit, že prostředky jsou využity efektivně a usnadňují podnikání v tomto sektoru.

Výsledky rovněž poukazují na důležitost stabilního financování, které umožní dlouhodobou udržitelnost lesního hospodářství a ochranu lesních ekosystémů. Závěr rovněž zdůrazňuje potřebu dalšího výzkumu a monitorování, aby bylo možné lépe porozumět dopadům státní podpory na lesnický sektor a navrhnout vhodnou politiku pro jeho rozvoj a ochranu. Tento závěr podtrhuje významné postavení lesního hospodářství v kontextu udržitelného rozvoje a životního prostředí v České republice.

9 Seznam použitých zdrojů

Jarský, Vilém a kolektiv. Public support for forestry from EU funds – Cases of Czech Republic and Slovak Republic. Journal of Forest Economics. 2014. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jfe.2014.10.004>

Viturka, Milan. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Praha. Grada. 2010. s.227. ISBN 978-80-247-3638-9.

European Union. Agriculture, forestry and fishery statistics 2020. Luxembourg. EU publications. 2020. [Citace: 12.12. 2023]. ISBN 978-92-76-21522-6. doi: 10.2785/143455. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/ks-fk-20-001>

Benešová, Ludmila a kolektiv. Průvodce možnostmi získávání podpor pro lesní hospodářství v období 2007 – 2013. Brandýs nad Labem. ÚHÚL Brandýs nad Labem. 2008. s.7. [Citace: 12.12. 2023]. Dostupné z: http://user.mendelu.cz/xbadal/Studijni%20opory/Ekonomika%20LH/pruvodce_do_tace_2007-2013.pdf

Lasák, M. Naučný slovník lesnický. Praha. MZe ČR. 1994. s.466. ISBN 80-7084-1117

MZe ČR. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2020. Praha. MZe ČR. 2021. s. 76-83. [Citace: 13.12. 2023]. ISBN 978-80-7434-625-5.

Dostupné z:

<https://eagri.cz/public/portal/-q266439---q01VtDbV/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho? linka=a544814>

MZe ČR. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky v roce 2021. Praha. MZe ČR. 2022. s. 17-105. [Citace: 12.12. 2023]. ISBN 978-80-7434-669-9.

Dostupné z:

https://eagri.cz/public/portal/-q266433---jF_7lFFI/zprava-o-stavu-lesa-a-lesniho

MZe ČR. Lesnictví. Praha. MZe ČR. 2022. [Citace: 12.12. 2023]. Dostupné z:
<https://eagri.cz/public/portal/mze/lesy/lesnictvi>

MZe ČR. Dotační programy MZe pro lesní hospodářství a myslivost (stav k 1.8. 2023). s. 3-15. Praha. MZe ČR. 2023. s. 3. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://eagri.cz/public/portal/-a22364---W-s9mG7B/prehled-k-1.-8.-2023>

MZe ČR. Finanční příspěvky na vybrané myslivecké činnosti. Praha. MZe ČR. 2022. s. 5-19. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://eagri.cz/public/portal/-q321061---msovl9SE/prehled-podminek-platnych-od-1-1-2022? linka=a560592>

Krajský úřad Plzeňského kraje. Finanční podpora v lesích. Plzeň. Krajský úřad Plzeň. 2022. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://www.plzensky-kraj.cz/vyzva-k-podavani-ohlaseni-a-zadosti-o-financni-pr>

PGRLF. Podpora pojištění produkce lesních školek. Praha. MZe ČR. 2022. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-pojisteni-2/pojisteni-lesni-skolky/>

PGRLF. Zásady pro poskytování finanční podpory pojištění lesních porostů. Praha. MZe ČR. 2022. s.2-4. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
https://www.pgrlf.cz/wp-content/uploads/2019/12/Zasady_Pojisteni_Lesni_porosty.pdf

PGRLF. Lesní hospodář. Praha. MZe ČR. 2022. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-uveru/technika-pro-hospodareni-v-lesich/>

PGRLF. Zpracovatel dřeva. Praha. MZe ČR. 2022. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:
<https://www.pgrlf.cz/programy/podpora-uveru/drevozpracujici-provozovny/>

Matějčíček, Jiří. Lesy a jejich příspěvek k rozvoji regionů. Jíloviště – Strnady. VÚLHM. 2006. s. 63-69. [Citace: 1.1. 2024]. ISBN 80-86461-73-4. Dostupné z:

https://www.lesniznalec.cz/Newsoubory/Regiony/sbornik06_lesy_a_regiony.pdf

Zákon o spotřebních daní: úplné znění zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních po novele zákona č. 479/2003 Sb., § 57 odstavec 1, 23. (platnost k 1.1.2004). Český Těšín: Poradce, 2004. Zákony do kapsy. ISBN 80-86674-54-1

SZIF. Program rozvoje venkova 2014 – 2020. Praha. MZe ČR. 2020. [Citace: 2.1. 2024]. Dostupné z:

<https://www.szif.cz/cs/prv2014>

Vyhláška č. 335/2006 Sb. Vyhláška, kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením lesního hospodaření, vzor a náležitosti uplatnění nároku. (platnost 30.06.2006). Praha, MZe 2006. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-335#Top>

Lesní zákon č. 289/1995 Sb., podpora hospodaření v lesích §46. (platnost k 15.12. 1995). Praha. [Citace: 1.1. 2024]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289/zneni-20240101>

Nadace dřevo pro život. Lesní hospodářství. Praha. Nadace dřevo pro život. 2022. [Citace: 12.12. 2023]. Dostupné z:

<https://www.mezistromy.cz/slovník/lesni-hospodarstvi2>

Šišák, Luděk. Financing of forestry from public sources in the Czech Republic. Journal of Forest Science. 2018. s. 22-37. [Citace: 13.12. 2023]. doi: 10.17221/50/2012-JFS. Dostupné z:

https://www.researchgate.net/publication/242240036_Financing_of_Forestry_from_Public_Resources_in_the_Czech_Republic

Britannica, The Editors of Encyclopaedia. Subsidy. Encyclopedia Britannica. 2014. [Citace: 13.12. 2023]. Dostupné z:

<https://www.britannica.com/money/subsidy>

10 Seznam použitých zkratk a symbolů

EU – Evropská unie

HDP – Hrubý domácí produkt

ČR – Česká republika

TZV – Takzvaně

NAPŘ - Například

TJ – To jest

KČ/HA – Korun českých/hektar

MZE – Ministerstvo zemědělství

MLD - Miliarda

MIL – Milion

FSC – Forest Stewardship Council

ÚHÚL – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

VÚLHM – Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti

PGRLF – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

11 Seznam tabulek

Tabulka 1: Hospodářský výsledek vlastníků lesa (bez příspěvků na hospodaření v lesích)	15
Tabulka 2: Hospodářský výsledek vlastníků lesa (včetně příspěvků na hospodaření v lesích)	16
Tabulka 3: Finanční povinnosti státu vyplývající z lesního zákona	19
Tabulka 4: Služby, kterými stát podporuje hospodaření v lesích	20
Tabulka 5: Přehled finančních příspěvků	24
Tabulka 6: Příspěvky na vybrané myslivecké činnosti poskytované z rozpočtu Ministerstva zemědělství	27
Tabulka 7: Dotace na ochranu a reprodukce genofondu lesních dřevin	31
Tabulka 8: Úhrady nákladů podle lesního zákona	34